

Kako poteka zdravljenje raka žolčnika in žolčevodov?

Zdravljenje je odvisno od stadija bolezni in splošnega zdravstvenega stanja. V zgodnji fazi je cilj odstraniti raka in preprečiti ponovitev. Pri napredovali bolezni, ko popolna ozdravitev ni več mogoča, želimo lajšati simptome, upočasniti rast tumorja in ohraniti kakovost življenja.

Zgodnja faza – kurativno zdravljenje

- **Kirurško zdravljenje:** Zdravniki odstranijo žolčnik, del jeter ali prizadete žolčevode, odvisno od mesta raka.
- **Dopolnilna kemoterapija:** Po operaciji pomaga zmanjšati tveganje ponovitve bolezni in običajno traja približno pol leta.
- **Ablacija:** Tumor uničijo z visoko temperaturo (radiofrekvenčno ali mikrovalovno) preko tanke sonde skozi trebušno steno.

Napredovala faza – paliativno zdravljenje

- **Sistemsko zdravljenje:** Zdravila, ki se dajejo v žilo ali se zaužijejo v obliki tablet in delujejo po celem telesu.
 - **Kombinacija kemoterapije in imunoterapije** upočasnjuje napredovanje bolezni, poteka v ciklikih z rednimi pregledi in CT kontrolami.
 - **Tarčno zdravljenje:** Zdravila, usmerjena v specifične genske spremembe tumorskih celic, ki jih bolnik običajno jemlje doma, ob vsakem ciklusu pa je kontrola.
- **Transarterijska kemoembolizacija (TACE):** Zdravniki skozi dimeljsko arterijo vstavijo tanek kateter, zaprejo žilo, ki hrani tumor, in vbrizgajo zdravilo proti raku.
- **Obsevanje:** Sevanje uniči del rakavih celic, zmanjša tumor in lajša simptome.
- **Paliativna podpora:** Lajšanje bolečin, slabosti, nespečnosti in drugih težav, ki jih povzroča bolezen.

Skupaj smo v tem!

Združenje EuropaColon Slovenija že več kot 18 let povezuje bolnike z raki prebavil, njihove bližnje in strokovnjake. Nudi podporo, informacije in povezovanje skozi različne programe:

- strokovno svetovanje: psihosocialno (klinični psiholog), prehransko (klinični dietetik) in zdravstveno (zdravniki specialisti),
- podpora skupina za mlade bolnike do 55 let,
- programi za svojce in bližnje,
- izobraževanja o celostnem zdravljenju in življenju z boleznijo,
- glasilo Koloskop in druge publikacije,
- svetovanje in pomoč prostovoljcev.

Rak žolčnika in žolčevodov

EuropaColon
Slovenija

**Združenje
EuropaColon Slovenija**
Einspielerjeva 6
1000 Ljubljana

W europacolon.si
E zdruzenje@europacolon.si
T 041 349 136

Pripravo in izdajo knjižice so omogočili

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Projekt sofinancira Ministrstvo za zdravje RS

FUNDACIJA ZA
PROMOTIVANJE
HUMANITARNIH
ORGANIZACIJ
V REPUBLIKI
SLOVENIJI

DIGESTIVE CANCERS
EUROPE

IZDALO IN ZALOŽILO
Združenje EuropaColon
Slovenija,
2025 (1. izdaja)

BESEDILO
prof. dr. Janja Ocvirk, dr. med.
izr. prof. dr. Martina Reberšek, dr. med.
izr. prof. dr. Tanja Mesti, dr. med.
Onkološki inštitut Ljubljana

OBLIKOVANJE
Teja Ideja,
Špela Razpotnik

TISK
Tiskarna Atlantik d.o.o.

NAKLADA
2.000 izvodov

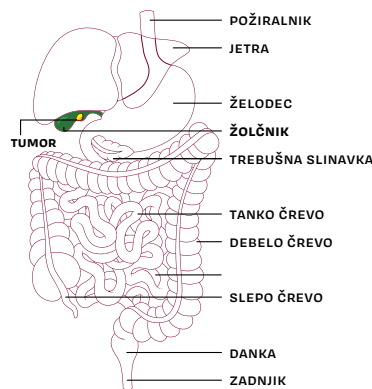
EuropaColon
Slovenija

EUROPACOLON.SI

Kaj je rak žolčnika in žolčevodov?

Rak žolčnika in žolčevodov (holangiokarcinom) je redka, a agresivna oblika raka prebavil. Tumor nastane iz celic sten žolčnika in žolčevodov in se lahko pojavi znotraj jeter (intrahepatalni) ali izven njih (ekstrahepatalni). Bolezen ponavadi hitro napreduje in se lahko razširi v jetra, regionalne in druge bezgavke ter druge organe, kot so pljuča, kosti in možgani. Preživetje je daljše, če je rak odkrit zgodaj, preden se razširi, saj je operacija takrat najuspešnejša.

Katere vrste raka žolčnika in žolčevodov poznamo?

Rak žolčnika in žolčevodov delimo glede na lego nastanka tumorja na:

- **Intrahepatalni holangiokarcinom** – nastane znotraj jeter.
- **Hilarni holangiokarcinom** (Klatskinov tumor) – nastane tik po izhodu žolčevodov iz jeter.
- **Ekstrahepatalni holangiokarcinom** – pojavi se v zunajjetrnem žolčevodu blizu dvanajstnika.

Čeprav je bolezen agresivna, lahko zgodnje odkrivanje, operacije in nove terapije pomagajo upočasniti njen potek in izboljšati počutje bolnika.

Kaj povečuje tveganje?

Natančni vzroki za nastanek raka žolčnika in žolčevodov niso znani. Bolezen se običajno pojavi **po 50. letu** in pogostejše prizadene **moške**. Večje tveganje imajo tudi **sladkorni bolniki, kadilci, alkoholiki** in osebe s **prekomerno telesno težo**. Posebno ogroženi so bolniki **z jetrno cirozo** ali **kroničnimi vnetji žolčevodov**, kot je primarni sklerozantni holangitis. Rak se lahko razvije tudi zaradi **prirojenih nepravilnosti** ali **dednih sprememb**, vendar vzrok pri večini bolnikov ostaja nejasen.

Simptomi raka žolčnika in žolčevodov

Simptomi so pogosto nespecifični in odvisni od mesta nastanka tumorja:

Tumorji znotraj jeter (intrahepatalni):

- bolečina pod desnim rebrnim lokom,
- hujšanje,
- utrujenost,
- slabost,
- povišana telesna temperatura,
- nočno potenje.

Tumorji zunaj jeter (ekstrahepatalni):

- zlatenica,
- srbečica kože,
- svetlo blato,
- temen urin.

Ob pojavu teh simptomov čim prej obiščite osebnega zdravnika. Zgodnje odkrivanje omogoča boljše možnosti za učinkovitejše zdravljenje.

Kako se diagnosticira rak žolčnika in žolčevodov?

Preiskave za diagnosticiranje raka žolčnika in žolčevodov lahko vključujejo:

- **Laboratorijske preiskave:** test delovanja jeter, tumorski markerji (CEA, CA 19-9), ki lahko nakazujejo raka žolčnika ali žolčevodov.
- **Slikovne preiskave:** ultrazvok trebuha (UZ), računalniška tomografija (CT), magnetna resonanca (MRI), endoskopski ultrazvok, endoskopska retrogradna holangiopankreatografija (ERCP). Omogočajo odkrivanje raka, spremljanje njegovega širjenja in določanje stadija bolezni.
- **Kirurški posegi:** biopsija za potrditev raka in laparoskopija za pregled širjenja bolezni in bližnjih organov. Rezultati pomagajo določiti stadij in možnosti zdravljenja.

Pomembna vprašanja, ki jih lahko zastavite zdravniku:

Bolnikom pomaga, če si vprašanja pripravijo vnaprej in na pregled vzamejo bližnjo osebo za dodatno podporo.

- Kateri tip raka imam in kje se nahaja?
- V katerem stadiju je bolezen in kaj to pomeni?
- Katere možnosti zdravljenja imam in kaj priporočate?
- Kakšni so možni stranski učinki zdravljenja?
- Ali bom potreboval/a operacijo in kako poteka okrevanje?
- Kako bo bolezen vplivala na moje vsakodnevno življenje?
- Kam se lahko obrnem po dodatne informacije ali podporo?